

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 12.02

Mødet genoptaget kl. 13.00

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 245: Forslag til lov om ændring af lov om strafforfølgning ved det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien. (Fuldbyrdelse i Danmark af tribunalets afgørelser).

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 29/3 2000).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Lotte Bundsgaard (S):

Formålet med det lovforslag, vi nu behandler, er at gennemføre de ændringer i lov om strafforfølgning ved Jugoslavientribunalet, der er nødvendige, for at Danmark kan indgå en generel aftale med tribunalet om overførsel af dømte til afsoning her i landet.

Efter en krig som den, vi har set i det tidligere Jugoslavien, er der mange sår, som skal heles. I Europa har vi et ansvar for, at menneskerne i de her områder kan få et tåleligt liv igen. Det ansvar skal vi leve op til, og det gør vi, når vi sender soldater til området, soldater, der hjælper med at sikre, at krigen ikke blusser op igen. Det gør vi, når vore soldater hjælper med til, at genopbygning og genhusning kan finde sted, og det gør vi, når vi sender nødhjælp og penge til genopbygning af landet.

Men i Socialdemokratiet mener vi også, at det er afgørende for retssikkerheden og for mulig-

hederne for heling af et land efter en krig, at der finder et retsopgør sted, efter at konflikten er afsluttet. Vi mener, at det er vigtigt, at forbrydelser som drab, tortur, tvang over for krigsfanger, brud på krigsretten og forbrydelser imod menneskeheden ikke bare ustraffet kan finde sted. Derfor er det afgørende, at Jugoslavientribunalet kan udføre deres arbejde på god vis. Det er afgørende, at de skyldige bliver dømt, og at de kommer til at afsone deres straf.

I Socialdemokratiet mener vi derfor, at det er positivt, at vi med det her lovforslag tager vores del af ansvaret for, at de dømte kommer til at afsone deres straf. Vi kan derfor tilslutte os lovforslaget.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Danmark har allerede med loven af 1994 om strafforfølgning ved det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien på én gang stillet krav om, at der skal ske retsforfølgning af krigsforbrydelser og har påtaget sig et medansvar.

Når tribunalet nu beder om en generel aftale med de berørte lande om at overføre domfældte fra tribunalet til afsoning her i landet, ja, så må Danmark naturligvis fortsat være med.

Men vi har i Venstre forskellige spørgsmål, vi godt vil have afklaret, og vi vil også godt stærkt beklage, at regeringen ikke har taget sig sammen til at fremsætte forslaget langt tidligere, og at vi ikke har haft mulighed for at læse hørings svarene før førstebehandlingen. De er kommet meget sent, men de er kommet, kan jeg se.

Det, der påkalder sig størst folkelig interesse, er utvivlsomt spørgsmålet om, hvad det så er for nogle forbrydere, vi får til Danmark. Kan vi klare det, er vore fængsler indrettet til det? Vil der være særlig risiko for befrielsesaktioner? Det vil vi godt have afklaret i udvalgsarbejdet. Hvilke problemer opstår der, også set ud fra en lighedsbetragtning, hvis danske fængsler pludselig skal huse personer, der har fået langt strengere straffe, end danskere kan få efter den danske straffelov?

Så vil jeg godt spørge helt konkret: Hvad ligger der i, at der i bemærkningerne står, at domstolene i Danmark skal godkende den enkelte overførsel? Var det ikke noget, der mere naturligt burde stå i selve lovforslaget? Yderligere er jeg også optaget af at høre, hvor meget denne her sag haster, hvor langt er de andre lande nået?

Jeg er også lidt nysgerrig efter at høre, hvordan forholdet er mellem grundloven og dronningens benådningsret, og endelig er der så hele spørgsmålet om mulighed for opholdstilladelse og familiesammenføring senere. Det vil vi stille spørgsmål om i udvalget, for vi må vel nok erkende, at hvis vi vil være ærlige og se på det her med åbne øjne, så giver vi muligheder for, at der er nogle krigsforbrydere, som får lettere adgang til opholdstilladelse i Danmark end deres ofre.

Det er muligt, at det ikke kan være anderledes, men jeg mener, at vi skal være åbne og ærlige om det, og derfor har vi også stillet spørgsmål om det allerede i Retsudvalget, for vi vil ikke forhale sagen og kan love en hurtig og velvillig gang igennem Retsudvalget.

Helge Adam Møller (KF):

Det Konservative Folkeparti er grundlæggende positive over for det her lovforslag, men vi er bestemt ikke begejstrede. Det tror jeg for den sags skyld heller ikke, at der er andre partier, der er, for det er jo ikke særlig interessant at skulle stille danske fængselspladser til rådighed for nogle, der måske er idømt 10, 20, 30 eller 40 års fængsel for meget alvorlige forbrydelser begået mange hundrede eller måske tusind kilometer væk fra Danmark.

Men når vi alligevel er grundlæggende positive, så er det selvfølgelig ud fra de samme holdninger, som de to tidligere ordførere har tilkendegivet, at har man sagt A, må man også sige B, og det bliver så den eneste gang i denne tale, jeg nævner Det Radikale Venstre.

Men sådan er det jo. Vi har et medansvar. Vi har et medansvar, ikke for, hvad der er sket af ulykker, men for at være med til at rydde op i dem. Derfor har vi jo tilsluttet os, at der blev oprettet disse her internationale krigsforbryderdomstole, og derfor må vi selvfølgelig også sammen med andre lande være villige til at sikre, at de mennesker, der så bliver dømt for nogle af de mest grusomme handlinger, også kommer til at afsone deres straffe, og at det ikke kun er det land, der huser domstolen, der kommer til at hænge på alle de dømte. Det ville ikke være fair.

Men ligesom Venstres ordfører havde en række spørgsmål – jeg skal ikke gentage dem – så skal jeg komme med yderligere et par stykker enten til ministeren her i dag, eller også vil vi følge op på dem skriftligt. Hvor mange lande har i øjeblikket indgået en aftale med tribunalet,

og hvor mange lande er i gang med det ud over nu Danmark? Kan ministeren sige noget om, hvor mange dømte man påregner, at Danmark vil blive anmodet om at modtage? Er det to, fem eller ti? Hvilket lag befinder vi os på, og på hvilken måde er det meningen, at man vil fordele de dømte krigsforbrydere mellem alle de lande – forhåbentlig alle de lande – der nu siger ja til at tage deres del af byrden? Og hvem skal betale for afsoningen?

Det spørger jeg om, fordi det af lovforslaget fremgår, at det ikke vil have økonomiske konsekvenser af nogen betydning for det offentlige, og det kunne jo tyde på, at det er nogle andre, der skal betale. Mig bekendt koster en plads i et dansk lukket fængsel en 300.000-400.000 kr. om året, og hvis der kommer fem mand, og de skal sidde her i 25 år hver, så bliver det dog trods alt et stort antal millioner. Så hvem er det, der betaler det, når det ikke betyder noget for Danmark økonomisk?

Hvad med eventuel udgang for sådanne mennesker? Hvilke regler vil gælde for dem, og kan politiet eventuelt nedlægge veto, eller vil det være de fuldstændig normale danske regler, der gælder også for disse internationale krigsforbrydere?

Og endelig som det sidste: Det fremgår af bemærkningerne på side 5, at hvis en sådan dømt krigsforbryder eksempelvis skal sidde i 25 eller 30 år i et dansk fængsel, så skal hans familie, altså eventuelle kone og børn, have mulighed for at besøge ham, og hvis de ikke umiddelbart har mulighed for det fra det land, de bor i, ja, så kan de få opholdstilladelse i Danmark. Betyder det sagt på almindeligt dansk, at Danmark kan komme til at betale for, at en familie på fem, seks eller syv i 25 år bliver bosiddende i Danmark for at besøge deres far eller ægtemand, som er krigsforbryder indsat i et dansk fængsel?

Det var de umiddelbare spørgsmål, jeg havde. Jeg forventer ikke, at justitsministeren besvarer dem alle sammen i dag, men ellers vil vi stille dem under udvalgsbehandlingen.

Anne Bastrup (SF):

Der er stillet en lang række spørgsmål til justitsministeren, og dem skal vi selvfølgelig have besvaret.

Det er SF's grundlæggende opfattelse, at vi skal støtte det her lovforslag. Hvis vi skal kunne støtte en international domstol, så bliver vi også nødt til at følge op på det ved at stille mu-

ligheder for, at den internationale domstol rent faktisk kan få de pågældende, som de straffer, til at afsone i et eller andet land.

Sådan som jeg har forstået det, har de fleste øvrige nordiske lande nu ratificeret den her tribunalkonvention, som vi snakker om, og derfor lægger vi også i SF op til, at vi må prøve at se, om vi ikke kan blive færdige med lovforslaget her i denne samling. Men naturligvis skal vi have helt styr på, hvilke konsekvenser det får for det danske fængselssystem. Det er min opfattelse, sådan som jeg læser lovforslaget, at det bliver de almindelige regler for, hvordan vi i øvrigt afsoner her i Danmark, der kommer til at gælde, således at vi ikke får et særskilt fængsel for de pågældende.

Grundlæggende støtter SF lovforslaget.

Peter Skaarup (DF):

I Dansk Folkeparti har vi med interesse fulgt arbejdet ved krigsforbryderdomstolen i Haag. Vi synes, at det er et godt og rigtigt stykke arbejde, der bliver udført for at få domfældt krigsforbrydere fra det tidligere Jugoslavien, og vi synes også, at det ville være vigtigt, at man får fat i, hvilke af de store fisk man stadig væk mangler at anholde fra myndighedernes side.

Nu skal Danmark så til at påtage sig straf-fuldbyrdelsen på dansk jord for nogle af de her krigsforbrydere, og der må vi sige, at der er en række spørgsmål, som rejser sig, som vi godt vil have svar på, inden vi vurderer, om det er en mulighed, vi kan gå ind for. Jeg skal i lighed med andre ordførere bl.a. nævne spørgsmålet om, hvilke lande der i virkeligheden allerede nu har sagt ja til det her, og hvilke lande regeringen forventer vil sige ja.

Jeg kan i parentes nævne, at Danmark jo er blandt duksene i FN-regi. Vi er altid nogle af de første, der melder os på banen, når det gælder om at afhjælpe nogle af de problemer, vi ser i det internationale samfund, både i forhold til det antal tropper, vi sender til Kosovo, til Bosnien, til andre aktioner rundt omkring i verden, som vi også har meldt os til, f.eks. i Vest-Sahara.

Derfor kan vi godt være skeptiske over for, om Danmark skal påtage sig et ansvar her på linje med alle mulige andre lande, når alle de andre FN-lande er meget langsommelige i deres behandling og deres hjælp i forhold til sådan nogle ting som det her.

Vi synes også, at vi savner svar på, hvad det egentlig kommer til at koste, og – hvis Danmark

bliver holdt skadesløs – hvem det er, der kommer til at betale den regning. Vi savner også svar på nogle af de forhold, som Dansk Fængselsforbund har nævnt, nemlig sikkerhedsproblemer, problemer i forhold til andre fanger. Hvordan ville det f.eks. være, hvis det var Milosevic, der skulle sidde ude i Herstedvester, hvordan ville man beskytte en sådan person, hvordan ville man sørge for, at der ikke blev lavet befrielsesaktioner af folk, der gerne vil have Milosevic på fri fod igen. Det ville være meget store problemer, vi ville se i den anledning, og dér synes jeg, at man i forslaget savner svar på, hvordan man har tænkt sig at håndtere det.

Vi husker jo måske, nogle af os, Icalans tilfangetagelse og den straf, eller den ventetid, han havde, indtil han kunne komme for domstolen. Der var han jo nærmest ude på en øde ø, og der måtte være krigsskibe, der bevogtede farvandet for at sikre, at han ikke blev befriet. På den måde rejser der sig en række sikkerhedsmæssige problemer på denne her stille og fredelige danske jord, hvor det vil være højest usædvanligt, at udenlandske folk, der ønsker at befri personer her på dansk territorium, skulle komme. Så jeg synes, vi savner nogle svar på de ting her i forbindelse med forslaget.

Der åbnes også mulighed for i forslaget – der er godt nok ikke søgt om at indgå en sådan aftale – at personer som led i processerne i Rwanda kan få lov til at blive strafforfulgt eller rettere få lov til at afsone i Danmark. Dér kunne jeg godt tænke mig, at ministeren svarer på – selv om der ikke er nogle aktuelle ansøgninger om det – hvilke antal, vi taler om; det kunne han gøre i lighed med antallet fra Eksjugoslavien, som jeg heller ikke synes, vi kan se i forslaget.

Så er der også hele spørgsmålet, som hr. Helge Adam Møller var inde på, omkring pårørende til de folk, der eventuelt skal afsone på dansk jord: Hvordan vil regeringen stille sig i forhold til ansøgning om opholdstilladelse, asyl osv., hvis der måtte være nogle personer, der ønsker det?

Som det er fremgået, er vi noget skeptiske over for denne her måde at gøre det på. Vi havde hellere set, at man i FN-systemet lavede et fængselssystem, hvor man i lighed med krigsforbryderdomstolen havde en ens behandling af personer, der var krigsforbrydere, således at det retssystem, man er inde i i forhold til anklager om krigsforbrydervirksomhed, bliver sammenholdt med straffen, sådan at man i FN-regi

både tager sig af rettergangen, og også tager sig af selve straffuldbyrdelsen. Det har man set efter Nazityskland, hvor man havde Spandaufængslet, og man har mulighed for også i forbindelse med det her at igangsætte noget tilsvarende.

Det bør være sådan, at der er en ens behandling af de fanger, som bliver taget til fange og får en dom, og dér synes vi, at det vil være rigtigt, at man gør det på den måde i FN-systemet. Jeg kunne godt tænke mig at høre ministerens svar på, om det er noget, der har været forsøgt, eller om det er nogle tankegange, der har været fremme.

Det er vores kommentarer. Vi er lidt skeptiske over for det, kan nok høres.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg må indrømme, at det simpelt hen var en forbløffende række af spørgsmål, som Dansk Folkepartis ordfører fik stillet her. Den eneste logiske konsekvens er, at dansk politi skal undlade at fange forbrydere, der er rigtig farlige, fordi det vil give problemer, hvis vi fængsler dem.

Hvilke problemer tror Dansk Folkeparti ikke, det gav for dansk politi og dansk fængselsvæsen at anholde svenskeren Clark Olofsson? Det gav massevis af problemer, massevis af sikkerhedsmæssige problemer. Skulle man have undladt det? Nej, selvfølgelig ikke, og derfor forstår jeg simpelt hen ikke pointen i de indvendinger, som hr. Peter Skaarup har.

Selvfølgelig skal farlige forbrydere fanges. De skal sættes i fængsel, det er sådan set det, der er pointen, og hvis vi kan bidrage til, at nogle af dem, der er dømt for de allerværste forbrydelser, kommer til at afsone, så skal vi selvfølgelig gøre det.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg må også sige, at jeg er forbløffet, fuldstændig chokeret over, at man kan komme med den slags udsagn heroppe. FN-systemet skal stå for det, FN-systemet skal så også stå for afsoning. Jamen hvem er FN? FN er da alle de lande, der er i verden. Det vil sige, at hr. Skaarup måske har opfundet et helt nyt land, hvor alle de her grimme forbrydere skal hen. Jamen hvad er det, hr. Peter Skaarup vil?

Er det sådan, at hr. Peter Skaarup mener, at dem, der laver krigsforbrydelser, skal afsone i

FN, eller hvad? Skal de ikke afsone i et konkret land? Jamen hvad var det dog, hr. Peter Skaarup stod og sagde? Det var da noget sludder.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jamen jeg skal da gerne svare på hr. Søren Søndergaards spørgsmål og fru Anne Baastrup, der ligefrem var, ja, hun var forbløffet, og hun var chokeret over den opfattelse.

Der kan jeg jo så nævne, at man netop efter krigsforbrydelserne under Anden Verdenskrig gjorde det for at give alle en ens behandling, at for at sørge for, at man fik buret de farlige forbrydere, der jo var krigsforbrydere, inde, så lavede man et fængsel, der samlede alle forbryderne. De allierede gik simpelt hen sammen om det her.

Og dér er det, vi foreslår, at man skal gøre det samme her, fordi det bliver vidt forskelligt, om en person afsoner den her dom, som vedkommende forhåbentlig har fået, i Danmark eller i Tyrkiet eller i Italien. Fængselsystemerne er jo vidt forskellige, og det ved fru Anne Baastrup og hr. Søren Søndergaard jo også udmærket godt.

I Danmark har vi et meget liberalt system, et utrolig liberalt system, i forhold til, hvad man har i andre lande. I Tyrkiet har man sikkert et meget hårdt system, og dér er det, vi synes, at det vil være rigtigt, at når FN har taget den opgave på sig – og det er godt – at fange de her krigsforbrydere og at udforme straffen i Haag, jamen så vil det også være rigtigt, at selve strafafsoningen, fuldbyrdelsen sker i FN-regi, og dér må FN finde et passende sted til at gøre det, et afsondret sted, hvor det ikke kan lade sig gøre at befri de her fanger, hvor det er sådan, at de er afsondret i forhold til resten af fængselsområderne, vi ser, f.eks. i Danmark. Og det er jo lige præcis det, som også Fængselsforbundet har peget på i den kritik, som de har rejst af forslaget.

Derfor er det, at vi synes, vi savner svar på nogle af de spørgsmål, bl.a. dem her, fra ministeren, før vi kan tage endelig stilling til, hvordan vi skal udforme vores holdning til det.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jamen så må jeg stille hr. Peter Skaarup et spørgsmål: Vil hr. Peter Skaarup være indstillet på, at det er Danmark, der stiller jord til rådigg-

hed til det her specielle FN-fængsel? Fordi det er grundlæggende dér, hr. Peter Skaarup har problemet.

Hr. Peter Skaarup vil ikke have nogen som helst sorthårede ind i Danmark, hvis han overhovedet kan undgå det. Det er jo grundlæggende problemet, og derfor vil hr. Peter Skaarup stå op her og sige, at selvfølgelig skal vi have en international straffedomstol osv., osv., men hr. Peter Skaarup vil jo ikke under nogen omstændigheder lægge dansk grund til.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne prøve at bore lidt i, hvad der egentlig er dagsordenen her fra Dansk Folkeparti. Hvis man nu principielt har givet sin tilslutning til, at man skal have denne internationale domstol, som jeg kunne forstå, at Dansk Folkeparti var glad for, at FN havde fået oprettet, og som Danmark også har været med til at støtte, er det så kun et spørgsmål om penge, før Dansk Folkeparti vil være med?

Hvis det nu viser sig, at et dansk fængsel vil være velegnet til at tage imod en dømt krigsforbryder fra Jugoslavien, forudsat at man indførte nogle særlige sikkerhedsforanstaltninger i det pågældende fængsel – det ville så koste et par millioner kroner, og vedkommende skulle så være under særlig overvågning i den tid, vedkommende afsonede her – ville det så være o.k. for Dansk Folkeparti at sige: Under disse omstændigheder vil vi gerne støtte det?

Eller må det simpelt hen overhovedet ikke koste noget? Er det pengene, der er problemet?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Til fru Elisabeth Arnold: Det er ikke pengene, der er problemet. I øvrigt står det jo i forslaget, at pengene ikke skal betales af Danmark, og der er det, vi har spurg: Hvem er det så, der betaler regningen?

Til fru Anne Baastrup på spørgsmålet om, om vi slet ikke skal modtage nogen af dem her på dansk jord: Jeg kunne da udmærket anvise et område i Danmark, som kunne bruges. Altså f.eks. Thulebasen er da et udmærket område, hvor det vil være utrolig svært for eventuelle personer, der måtte ønske at få de her fanger fri, at komme derop og lave en befrielsesaktion. Området vil være godt overvåget f.eks. Så det var en mulighed.

Men jeg kan da spørge fru Arine Baastrup, hvor fru Anne Baastrup tror, at man kan indlogere en Mladic eller en Milosevic, uden at det vil give mulighed for befrielsesaktioner, uden at det vil give de konsekvenser, som Dansk Fængselsforbund også har peget på i forhold til sikkerheden. Hvor er det, fru Anne Baastrup tror, at denne her afsoning kan foregå, uden at det giver de problemer, som Fængselsforbundet har peget på?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg husker det, som om det var Glistrup, der kom med forslaget om, at alle kriminelle skulle sendes til Grønland, men jeg kan forstå, at Dansk Folkeparti har overtaget den politik. Det synes jeg er interessant. Det, vi nu kan konstatere, er, at Dansk Folkeparti ikke ønsker internationale straffedomstole, for de vil ikke være ved, at de pågældende skal straffes efterfølgende.

Til det konkrete spørgsmål: Jeg kunne forestille mig, at Herstedvester ville være et glimrende sted, hvor Heidi Hansen så kunne tage de pågældende under kærlig behandling.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Ja, måske kan hr. Peter Skaarup oplyse om, hvor mange befrielsesaktioner, der har været mod Spandaufængslet. Det lå jo sådan set ikke specielt afsides, må man sige. Det ligger sådan set ret centralt. Det hænger vel også sammen med, at de befrielsesaktioner, man er bange for, selvfølgelig ikke er angreb på fængslet, fordi det er relativt let at sikre. Hvis man vil sikre det, så kan man sagtens sikre det. Det er helt andre typer af befrielsesaktioner, man vil se, i form af gidseltagning andre steder osv. Det har ikke noget at gøre med, hvor fængslet fysisk ligger.

Men hvor mange befrielsesaktioner har der været mod Spandaufængslet?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Jeg kender ikke til, at der har været nogen befrielsesaktioner mod Spandaufængslet, og jeg mener i øvrigt også, at sammenligningen er fuldstændig forkert, for på det tidspunkt havde man heldigvis en situation, hvor det styre, der havde været, var væk, fuldstændig væk.

Men problemstillingen i Eksjugoslavien er jo, som vi alle sammen godt ved og har diskuteret tusind gange herinde på Christiansborg, at fjerner man en Milosevic og en Mladic, og hvad der ellers er af krigsforbrydere, så kommer der bare en ny én frem. Køen er jo lang af personer, der har nøjagtig den samme, måske endnu mere ekstreme opfattelse af tingene, end de har, og derfor er problemstillingen, at der vil være nogle personer, der eventuelt vil forsøge enten at lave gidselaktioner eller angreb på fængsler, eller hvad det nu kunne være. Og i et sådant tilfælde er Herstedvester altså ikke særlig velegnet, skulle jeg hilse og sige til fru Anne Baastrup.

Herstedvester er bestemt ikke særlig velegnet til det, og derfor bør man tænke sig om en ekstra gang, inden man vedtager det her forslag. Derfor er det også, jeg synes, at vi savner nogle svar fra ministeren på de praktiske foranstaltninger her.

Til fru Elisabeth Arnold: Det har ikke noget med penge at gøre, men det har noget at gøre med, at der er en række relevante spørgsmål: Hvilke lande? Hvordan er sikkerheden? Hvordan med personer, der kommer hertil for at besøge de personer? Skal de have opholdstilladelse, asyl efterfølgende, og hvor mange drejer det sig om?

Det har vi ikke fået svar på, og det må vi se frem til at få, eventuelt i forbindelse med udvalgsbehandlingen. Så må vi jo se på, hvad de svar indebærer.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Peter Skaarups argumentationer minder mig om dem, vi ser rundt omkring i Danmark i amterne, hver gang der skal skaffes bosteder eller institutioner til adfærdsvanskelige unge eller til sindslidende personer. Også Dansk Folkeparti støtter, at der oprettes institutioner til disse personer, som er vanskeligt anbringelige. Men hver gang der skal findes et sted, så er der underskriftsindsamlinger af alle mulige slags: Det skal ikke være lige her. Det er på samme måde her: Det er fint med en international strafefedomstol for krigsforbrydere i Jugoslavien, det er fint, at FN tager sig af det, men hvis det viser sig, at nogle af dem skal afsone her i landet – forbrydere, som vi selv har ønsket bliver dømt – nå nej, så skal det ikke være lige her; det skal være et andet sted. Det er umoralsk, det er dobbeltmoralsk, og det er usmageligt.

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Nu virker det nærmest, som om Det Radikale Venstre er blevet strammere i forhold til retspolitikken. Måske er det, fordi man i øjeblikket i partiet har nogle personer, der ligefrem ønsker dødsstraf, det ved jeg ikke. Men hvorom alting er, så er det da rigtigt nok, at der kan være nogle problemer i amterne med at finde pladser, men jeg mener ikke, at man kan sammenligne situationerne, for vi har at gøre med nogle retssager, der kører på internationalt plan i Haag, hvor der er ens vilkår, ens behandling af de her krigsforbrydere, og godt for det.

Og så er det, jeg siger, at der også skal være en ens behandling og ens vilkår, når det gælder selve strafafsoningen, for vilkårene er vidt forskellige i f.eks. Danmark og Tyrkiet; de to landes fængsler er i sammenligning fuldstændig forskellige.

Derfor synes jeg, det er fuldstændig legitimt, at vi peger på, at der også skal være en FN-mulighed for at retsforfølge, som der er nu, og der også skal være en FN-mulighed for at fuldbyrde straffen et specifikt sted, hvor der er en ens behandling. Man vil spare en masse sikkerhed, en masse penge, for det er en ens behandling af nogle farlige krigsforbrydere, og man kan lave en optimal sikkerhed dér. Det kan vi altså ikke i Herstedvester. Det ved fru Elisabeth Arnold udmærket godt.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Der er jo flere, der har spurgt, vil jeg sige til hr. Peter Skaarup: Dette sted, hvor de dømte krigsforbrydere skulle behandles ens under afsoning, hvor skal det så ligge henne? Og det har vi ikke fået noget svar på, bortset fra Thulebasen.

Så vil jeg gerne høre: Hvis nu der kom et forslag om, at dette ensartede fængsel blev bygget i Danmark, ville Dansk Folkeparti så støtte det?

(Kort bemærkning).

Peter Skaarup (DF):

Nu har jeg peget på et sted inden for rigsfællesskabet, som kunne anvendes, nemlig Thulebasen. Der kunne være andre steder inden for rigsfællesskabet, man kunne anvende. Og det skal være svar på fru Elisabeth Arnolds spørgsmål. Men derudover kan jeg jo sige, at der jo var en grund til, at da man indespærrede f.eks.

Ícalan, så gjorde man det på en øde ø med meget skarp bevogtning.

På samme måde er det, jeg siger til fru Elisabeth Arnold: Der er jo masser af øde øer i forbindelse med f.eks. Europa. Det kunne også være andre steder rundt omkring i verden. Nu er det jo FN, vi taler om, og FN omfatter jo stort set hele verden. Der vil være masser af muligheder dér for at finde et sted til en ordentlig afsoning, hvor sikkerheden vil være optimal.

Jeg opfatter som sagt ikke sikkerheden på Herstedvester som særlig optimal i forhold til det her i hvert fald.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Så er det fru Sonja Albrink som ordfører.

Sonja Albrink (CD):

Lovforslaget fra justitsministeren sikrer, at Danmark kan indgå en generel aftale med tribunalen om overførsel af de domfældte her til landet. Dette har hidtil været udelukket, bl.a. fordi domstolene efter modelaftalen har været udelukket fra at foretage omsætning eller tilpasning af straffen.

Lovforslaget betyder, at en ordning med tribunalen om afsoning i Danmark ikke længere vil forudsætte, at afsoning sker efter reglerne om tilpasning eller omsætning af straf, uden at der dog derved pilles ved betingelserne om, at ordningen kræver domstolsgodkendelse, eller princippet om, at vilkårene for afsoning i Danmark i den konkrete sag skal være i overensstemmelse med landets retsorden og grundlæggende danske principper.

Jeg skal på CD's vegne tilkendegive, at vi kan støtte lovforslaget, og at vi også gerne vil høre svarene, det vil sige svarene på de gode og interessante spørgsmål.

Elisabeth Arnold (RV):

Det Radikale Venstre støtter konsekvenserne af oprettelsen af krigsforbryderdomstolen for det tidligere Jugoslavien. Vi støttede oprettelsen i sin tid, i 1994, og vil derfor også tage konsekvenserne nu og støtte de foranstaltninger, der skal til, for at Danmark kan huse afsonere, der er blevet dømt.

Heldigvis er det jo sådan, at folk faktisk bliver dømt ved domstolen. Det må vi altså ikke glemme at minde hinanden om. Det er faktisk ret interessant, at det er lykkedes domstolen at få fat på nogle af forbryderne og få dem igen retssystemet og få dem dømt, og derfor er

det selvfølgelig også rimeligt, at de lande, der har støttet oprettelsen af krigsforbryderdomstolen, også stiller sig til rådighed ved afsoningsafsnittet.

Det Radikale Venstre støtter lovforslaget.

Søren Søndergaard (EL):

Enhedslisten støtter de danske bidrag til krigsforbrydertribunalet for det tidligere Jugoslavien. Det gælder også, selv om tribunalen synes at arbejde vel langsomt, og selv om tribunalens virke også på andre områder kan synes problematisk.

Alt andet lige er krigsforbrydertribunalet en central institution i forsøget på at yde ofrene en vis retfærdighed i forhold til de forbrydelser, som er blevet begået i kølvandet på Jugoslavien opløsning, og det er jo sådan set det, der er det centrale i denne her diskussion, nemlig at sikre, at ofrene bliver ydet en retfærdighed. Det kan kun ske, hvis bødlerne bliver dømt, og det kan kun ske, hvis der er lande, der er villige til at sikre, at de kan afsone.

Danmark har fra begyndelsen bidraget til krigsforbrydertribunalet. Det skal vi fortsætte med, på samme måde som Enhedslisten i øvrigt også gerne ser, at vi giver lignende bidrag til krigsforbrydertribunalet for folkemordet i Rwanda.

Vi har forståelse for, at det vil skabe store komplikationer for det danske bidrag til domstolen, hvis der, hver eneste gang strafafsoning kan komme på tale herhjemme, skal foretages en nøje konvertering af straffen til danske forhold.

I en del tilfælde vil der i så fald være tale om en pæn strafnedsættelse, og selv om vi måske generelt sympatiserer med lavere straffe, så vil det underminere krigsforbrydertribunalets autoritet, hvis strafnedsættelser vil foregå i større omfang. Derfor støtter Enhedslisten lovforslaget, så der skabes mulighed for en generel aftale med tribunalen.

Vi lægger i øvrigt vægt på, at der ikke må ske en skærpelse af straffen, og med skærpelse kan netop forstås flere ting. Efter indgåelse af en generel aftale med tribunalen, vil straffens længde ikke længere være i spil, men i betragtning af, hvor Danmark befinder sig i forhold til Jugoslavien, vil der også kunne være tale om en skærpelse af straffen i den forstand, at det vil være sværere for familiemedlemmer at besøge den indsatte. Derfor finder vi det sympatisk, at bemærkningerne åbner op for at give visum og i

visse tilfælde også opholdstilladelse til pårørende. Vi synes faktisk, det ville være dejligt, hvis den slags humanitære hensyn i højere grad vandt indpas i regeringens udlændinge- og flygtningepolitik.

Når det kommer dertil, at den konkrete aftale skal forhandles og indgås, så støtter vi, at der forhandles en aftale på plads i lighed med Sveriges, for der kan være gode grunde til, at benådning på lang sigt kan komme på tale i særlige tilfælde. Og hvis en afsoners forhold strider meget mod dansk retsbevidsthed og praksis, er det vigtigt, at vi udstyrer os selv med den sikkerhedsventil, at den sidste afsoning kan ske i et andet land, hvis afsoneren vel at mærke accepterer det.

Med de bemærkninger vil vi godt støtte lovforslaget.

Jann Sjørnsen (KRF):

Også Kristeligt Folkeparti kan støtte regeringens lovforslag. Danmark har støttet oprettelsen af krigsforbrydertribunalet for det tidligere Jugoslavien, og det har vi fra Kristeligt Folkepartis side fundet var klart rigtigt, og vi synes også, at det så er rigtigt, at Danmark påtager sig ansvaret for, at der kan ske en straffuldbrydelse for de krigsforbrydere, der bliver domfældt ved tribunalet.

Der har været rejst mange spørgsmål allerede nu i debatten, og dem vil vi da selvfølgelig også gerne høre svarene på, men jeg vil godt sige, at uanset svarene, som jeg ikke forventer rokker ved selve lovforslaget som sådan, så har vi altså til hensigt at støtte lovforslaget. Vi mener ikke, at Danmark og Kristeligt Folkeparti for den sags skyld kan gøre andet, når vi i sin tid har medvirket til oprette krigsforbrydertribunalet.

Tom Behnke (FRI):

Frihed 2000 kan ligeledes støtte lovforslaget fra ministeren. Vi var også indstillede på og støttede, at man fik oprettet det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydelser i det tidligere Jugoslavien.

Og når vi har været medvirkende til det og der bliver afsagt nogle domme, hvor der er nogle, der skal afsone, så må vi selvfølgelig også fra Danmarks side være indstillede på at hjælpe til med, at afsoningen kan finde sted.

Det er klart, at det selvfølgelig ikke er rart, at vi skal have den type forbrydere til Danmark, men sagen er jo, at et eller andet sted skal de jo afsone, og da vi er med i FN, og da vi er med til

at bakke op bag tribunalet, så må vi også være med til at bakke op bag, at selve afsoningen af dommen kan finde sted, og at den også kan finde sted i Danmark.

Så det har vi ingen problemer med på den måde. Men det er klart, at der jo er en række spørgsmål, der rejser sig i forbindelse med, at vi vedtager et sådant lovforslag. Jeg skal ikke gentage alle de spørgsmål, der kan rejses, men blot henvise til, at jeg er meget enig i det, som både fru Birthe Rønn Hornbech og hr. Helge Adam Møller rejste af problemstillinger i forbindelse med lovforslaget her, og jeg ser meget frem til, at vi får svarene på de spørgsmål.

Jeg tror nu nok, at vi under alle omstændigheder vil kunne finde frem til en løsning også på de eventuelle problemer, der skulle opstå.

Dér, hvor vi har det eneste forbehold, som vi vil se meget nøje på, er med hensyn til det, at pårørende vil kunne opnå opholdstilladelse i Danmark. Vi har for så vidt ikke noget imod, at de pårørende opnår opholdstilladelse i Danmark med henblik på, at de så kan besøge den, der afsoner, eller dem, der afsoner – hvor mange det nu bliver, ved vi jo heller ikke helt endnu.

Men problemet er jo, at hvis de pårørende har haft opholdstilladelse i Danmark i 10, 12, 15, 20 år og måske har søgt dansk statsborgerskab og har fået det, så ved vi jo godt, at så er proceduren, at når den, der afsoner, bliver sat på fri fod og søger om at få lov til at blive i Danmark, så får vedkommende lov til at blive her, så får vedkommende opholdstilladelse, og det er endda også muligt, at vedkommende med tiden får dansk statsborgerskab.

Det er da en problemstilling, som vi synes er relevant at skulle se på, for det er vi ikke specielt interesserede i. Vi er ikke specielt interesserede i, at disse krigsforbrydere skal have lov til at have opholdstilladelse i Danmark, endsige få dansk statsborgerskab med tiden. Så det vil vi meget nøje lægge os fast på og prøve at lægge ministeren fast på, så vi præcist ved, hvad retningslinjerne bliver, når vi taler om opholdstilladelse til de pårørende. Men generelt støtter vi naturligvis lovforslaget.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg vil gerne takke ordførerne for modtagelsen af denne ændring af den lov, der blev vedtaget i 1994, lov om strafforfølgning ved det internationale tribunal til pådømmelse af krigsforbrydere i det tidligere Jugoslavien.

Jeg er glad for, at et så stort bredt flertal i Folketinget er indstillet på, at vi ændrer den således, at der kan indgås en afsoningsaftale med tribunalen, som tribunalen har ønsket, for den måde, hvorpå lovgivningen blev vedtaget i 1994, har ikke hjemlet, at regeringen har kunnet indgå en aftale med tribunalen.

Hele lovforslaget her bygger jo heldigvis videre på en udvikling, der er i det internationale samfund, en ny international retsorden, hvor også det internationale samfund påtager sig at sikre, at krigsforbrydere kommer til at stå til ansvar for deres gerninger og misgerninger. De kan bringes for domstole, og der sker ikke bare det, at de kan blive dømt, men også, at de kommer til at afsone deres straf.

Jeg er også glad for de tilkendegivelser, der er kommet her fra et bredt flertal om, at her skal Danmark bidrage. Det har vi tidligere gjort, og det vil vi fortsat gøre. Det ser jeg så også frem til i forbindelse med, at vi senere i denne her samling på initiativ af udenrigsministeren skal behandle en dansk ratifikation af FN-statutten fra den 17. juli 1998 for den internationale straffedomstol. Det er jo en klar understregning af, at der er en vilje i verdenssamfundet til at sikre, at vi ikke kun i ad hoc-tilfælde skal etablere tribunaler, men kan få en permanent international straffedomstol, som også skal ligge i Haag.

Der er rejst spørgsmål her ved behandlingen af et rimelig overskueligt lovforslag, og det første spørgsmål drejer sig om, hvilke lande der har indgået en afsoningsaftale med Jugoslavien-tribunalet. Der kan jeg sige, at det er der syv lande der har, og de har gjort det i følgende rækkefølge: Italien, Finland, Norge, Sverige, Østrig, Frankrig og Spanien. Så der er indtil videre syv lande, der har indgået sådan en afsoningsaftale med Jugoslavien-tribunalet.

Fru Birte Rønn Hornbech stillede mig et spørgsmål, der bl.a. gik på grundlovens benådningsbestemmelser, dronningens/kongens ret til efter grundloven at benåde.

I det her tilfælde stiller tribunalen efter sin statut krav om, at vi ikke kan foretage benådning hertillands, men at det alene er tribunalen, der kan forestå benådningen.

Så har hr. Søren Søndergaard ret i, at i den svenske aftale med tribunalen har man indføjet en passus om, at hvis Sverige ikke længere mener, at det er betimeligt og i orden, at den pågældende fortsat afsoner i Sverige, så kan der efter konkret aftale med tribunalen foretages en overførelse til fortsat afsoning, når afsoneren

selv ønsker det. Det svarer jo også til den praksis, vi har for udlevering af afsonere.

Vi vil fra dansk side gå efter at få en lignende aftale med tribunalen, som svenskerne har fået, når loven her er vedtaget, men det er ikke muligt for tribunalen efter sin statut, efter FN-statutten, at overdrage benådningskompetencen til fuldbyrdeslandet.

Der blev også spurgt om fra hr. Helge Adam Møllers side, hvor mange det her drejer sig om. Det er ikke til at sige noget bestemt antal. Jeg forventer, at det bliver få, al den stund der er mange lande, der kommer til at kunne bidrage. Vi foretager i hvert tilfælde en konkret vurdering af, hvorvidt afsoningen kan finde sted i Danmark. Vi kan sige nej.

Det er ikke sådan, at vi, fordi vi indgår en generel aftale, så er forpligtede til et vist antal eller er forpligtede til at tage specielle kategorier af domfældte; vi tager stilling fra sag til sag. Det forelægges for den til enhver tid siddende justitsminister, som træffer afgørelsen om, hvorvidt fuldbyrdelsen kan foregå i Danmark, og så forelægges det i øvrigt, som det fremgår, for en dansk domstol.

Men jeg forventer, at det bliver ganske få, men jeg vil ikke sætte et numerisk tal på, for det er ikke til at sige. Det er også baggrunden for, at det ikke fremgår, at det her har væsentlige økonomiske omkostninger for Danmark. Men selv om det bliver få – og hr. Helge Adam Møller opregnede prisen på en lukket anstaltsplads i den danske kriminalforsorg, og beløbsstørrelserne kan jeg nikke genkendende til – så løber det selvfølgelig over en årrække op i et temmelig stort beløb, men målt i forhold til, at vi forventer, at antallet bliver ganske lille, så er det ikke noget, der har væsentlige økonomiske omkostninger i øvrigt.

Så skal jeg svare på de spørgsmål, der er rejst med hensyn til udlændingelovgivningsdelen. Det er jo beskrevet i bemærkningerne til lovforslaget, og der er ikke noget overraskende i, at udlændingeloven gælder. Den gælder jo, om jeg så må sige, for alle, og de behandles helt konkret efter lovens bestemmelser. Der er også menneskerettighedskonventionen, og menneskerettighedskonventionen gælder jo, også art. 8 om retten til familieliv.

Sådan som det er beskrevet her, så kan, når der er truffet afgørelse om en konkret fuldbyrdelse hertillands, pågældende påbegynde afsoning her, hvis der ikke er visumpligt. Hvis der er visumpligt, kan Udlændingestyrelsen udste-

de visum. Når visumtiden er overstået, vil man kun have et tålt ophold her i landet under fuldbyrdelse af sin udmålte straf, og hvis man så efterfølgende, når man har afsonet sin straf, vil søge opholdstilladelse her, så fremgår det også af lovens bemærkninger, at det så vil følge gældende lovgivning, og at det i visse tilfælde vil kunne afvises. Der kan også være helt specielle forhold, der gør, at man efter gældende lovgivning, efter udlændingeloven, ville kunne imødekomme en ansøgning om asyl her i landet. Men det forudsætter, at alle de betingelser, som er i den udlændingelovgivning, er opfyldt. Det at have afsonet her i landet giver ikke en speciel adgang til, at udlændingelovens almindelige regler sættes ud af kraft.

Med hensyn til kone og børn til en, der afsoner her i landet, jamen dér er igen den internationale konvention gældende, menneskerettighedskonventionens bestemmelser er gældende, og kan familieliv og kontakt opretholdes fra hjemlandet, er der muligheder for det, så er der ikke nogen grund til at give opholdstilladelse her i landet. Kan det ikke det, jamen så kan det blive aktuelt at give opholdstilladelse.

Jeg synes, det er rigtigt at beskrive det. Der er ingen grund til her på nogen måde at tilbageholde de oplysninger i den lovgivningsproces, der knytter sig til det her forslag. Det følger altså af de almindelige bestemmelser, både af menneskerettighedskonventionen og af udlændingelovgivningen, og der er ikke nogen forandring her, men vi synes, det er rigtigt at oplyse det over for Folketinget.

Hr. Skaarup stillede mig spørgsmålet om den hjemmel, der i lovens § 2 også skabes til at kunne indgå en lignende aftale med tribunalet for Rwanda. Hr. Skaarup spurgte, om det er aktuelt. Det fremgår af det svar, hr. Skaarup så også selv gav, at det jo ikke er aktuelt. Et sådant ønske er ikke udtrykt af tribunalet for Rwanda.

Jeg kan så oplyse, at tribunalet for Rwanda har besluttet, at fuldbyrdelse af de domme, der afsiges af tribunalet for Rwanda, skal finde sted på det afrikanske kontinent. Der er etableret afsoningsfaciliteter, sådan at fuldbyrdelse kan finde sted. Jeg tror, det er i Tanzania. Men de besvarelser af mere faktuel oplysning kan vi også give under den videre udvalgsbehandling.

Men med den positive modtagelse, Folketinget har givet her i dag, ser jeg frem til et godt og konstruktivt samarbejde om at få lovforslaget endeligt vedtaget.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen): Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 246: Forslag til lov om ændring af lov om forsikringsaftaler. (Beskyttelse af forsikringstager i visse tilfælde, hvor det senere viser sig, at forsikringstageren var syg, da en forsikring mod sygdom blev tegnet).

Af justitsministeren (Frank Jensen).
(Fremsat 29/3 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Else Marie Mortensen (S):

Det her lovforslags aktuelle baggrund er en enstemmig vedtagelse den 18. december 1998 af beslutningsforslag nr. B 12, hvorefter justitsministeren skal fremsætte forslag til den ændring, der findes i det her lovforslag, i indeværende folketingsår.

Baggrunden for det dengang fremsatte beslutningsforslag var en dom, der gjorde det klart, at folk var ringere dækket ind efter forsikringsaftaleloven, end de fleste af os var klar over. I den konkrete sag frifandt retten et forsikringsselskab for krav om dækning i henhold til en sygeforsikring, uanset at den forsikrede var i god tro og havde en lægeerklæring, der i øvrigt understøttede hendes egen helbredsopfattelse.

Det udvalg, som justitsministeren nedsatte i marts 1999, og som i øvrigt var meget bredt sammensat, har overvejet fem forskellige løsningsmodeller for problemet. På trods af, at organisationen Forsikring og Pension har udstedt en henstilling til sine selskaber om, at de bør anvende skadevirkningsprincippet ved vurder-